

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Verslag

(BRUGEL-RAPPORT-20190919-83)

**Betreffende de vaststelling van de reële kostprijs van water in
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2018**

**Opgesteld op basis van artikel 39 van de Ordonnantie van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 oktober 2006 tot
opstelling van een kader voor het waterbeleid**

18/09/2019

Inhoudsopgave

Executive summary	4
1 Wettelijke grondslag	6
2 Inleiding.....	7
3 Analyse en ontwikkeling	8
3.1 Geconsolideerde rapportering	8
3.2 Samenvattende rapporteringen	8
3.2.1 Het Verbruik	8
3.2.2 De kosten.....	8
3.2.2.1 Productie.....	8
3.2.2.2 Distributie.....	9
3.2.2.3 Bevoorrading.....	9
3.2.2.4 Opvang.....	10
3.2.2.5 Zuivering	10
3.2.2.6 Sanering	11
3.2.2.7 Totaal WATER	11
3.2.2.8 Conclusies.....	12
3.2.3 Wat de activiteiten betreft is de distributie de duurste activiteit, op de voet gevolgd door de opvang. Daarna volgen in volgorde van belangrijkheid de productie en zuivering. De inkomsten	13
3.2.3.1 Jaarlijkse abonnementsvergoeding per woonruimte.....	13
3.2.3.2 Waterprijs.....	15
3.2.3.3 Gemeentelijke saneringsbijdrage	15
3.2.3.4 Gewestelijke saneringsbijdrage.....	15
3.2.3.5 Niet-periodieke tarieven	16
3.2.3.6 Subsidies	16
3.2.3.7 Sociaal fonds en fonds voor internationale solidariteit.....	17
3.2.3.8 Totaal inkomen.....	17
3.2.3.9 Conclusies.....	18
3.2.4 De terugwinningspercentages	18
3.2.4.1 Bevoorrading.....	19
3.2.4.2 Sanering	19
3.2.4.3 Hoewel nog altijd positief, zijn de cijfers voor de sanering vergeleken met 2017 voor het geheel van de sectoren (inclusief het deel van de subsidies) verslechterd, ondanks een stijging van de inkomsten ervan. Deze ontwikkeling wordt verklaard door een vel grotere toename van de kosten. Reële kosten	19
3.2.4.4 Conclusies.....	19
3.3 De factuur.....	20

3.4	De KPI's	21
3.4.1	Technieken.....	21
3.4.2	Financieel, technisch-financieel en sociaal	26
3.5	De Bijlagen.....	27
3.5.1	Assurancerapporten	27
3.5.1.1	VIVAQUA.....	28
3.5.1.2	BMWV	29
3.5.1.3	AQUIRIS.....	30
3.5.2	Gedetailleerde geconsolideerde rapporteringen.....	31
4	Conclusies.....	32

Executive summary

Voor het vierde opeenvolgende jaar worden de rapporteringen geconsolideerd op basis van dezelfde tool als voor de voorgaande jaren. Dit rapport betreft de reële kosten van 2018 in een vereenvoudigde versie. Aangezien het om het laatste boekjaar gaat, concentreert BRUGEL zich liever op de uitwerking van de methodologie. Bovendien werd er geen enkele belangrijke wijziging vastgesteld.

In deze samenvatting wordt de analyse van de algemene situatie van de watersector in het Brussels Gewest gepresenteerd.

Voor het geheel aan diensten bedragen de waterkosten 247,6 miljoen € (inclusief onbetaalde facturen, sociaal fonds en fonds voor internationale solidariteit), ofwel een kostprijs per eenheid van € 4,16/m³ voor het jaar 2018, waarvan:

- 123,4 M€ voor de watervoorzieningsdienst, ofwel een eenheidsprijs van € 2,08/m³
- 124,2 M€ voor de afvalwaterzuivering, ofwel een eenheidsprijs van € 2,08/m³

Globaal zijn de kosten licht gedaald ten opzicht van 2017 (1,1%). Deze daling wordt verklaard door aan aanzienlijkere daling van de toeslagen en onbetaalde facturen, ondanks een toename van de investeringskosten.

Merk op dat hoewel de waterzuiveringskosten dit jaar met bijna 9% zijn gestegen, deze toename is gecompenseerd door de daling van de kosten voor de watervoorziening (- 9,5%) ten opzichte van 2017. Deze trends worden voornamelijk verklaard door een simpele boeking die een groter aandeel van de indirecte kosten toekent aan de waterzuivering, ten gunste van de watervoorzieningsdienst. De conclusies van 2017 zijn dus over het geheel genomen van toepassing op 2018, namelijk

- dat de saneringskosten voor de periode 2015-2018 relatief stabiel blijven
- dat de kosten zich hebben gestabiliseerd nadat de saneringskosten in het begin van de periode fors verlaagd zijn, vanwege het niet in aanmerking nemen van een deel van de investeringen in de lasten
- dat de voornaamste componenten in volgorde van belangrijkheid globaal gezien bestaan uit de exploitatiekosten of OPEX, de indirecte kosten en, in mindere mate, de investeringskosten, die uitsluitend uit afschrijvingen bestaan.

Wat de ontvangsten betreft bedraagt in 2018 het totale bedrag aan inkomsten 262,7 M€ (waarvan 34,3 M€ subsidies), ofwel een eenheidsprijs voor de gebruiker van € 3,85/m³. De inkomsten zijn afkomstig uit:

- 128,5 M€ voor de bevoorrading, ofwel een eenheidsinkomen van € 2,17/m³
- 134,1 M€ voor de sanering, ofwel een eenheidsinkomen van € 2,26/m³

Over het algemeen zijn de inkomsten heel licht gedaald in vergelijking met 2017 (0,2%) met een vermindering van de inkomsten voor de bevoorrading afkomstig van de huishoudens, gecompenseerd door een verhoging van de inkomsten voor sanering (alle sectoren samen).

Deze cijfers komen tot uiting in de terugwinningspercentages door:

- Een verbetering van het globale terugwinningspercentage dat uitkomt op 106%

- Een verbetering van het terugwinningspercentage van de distributiedienst dat uitkomt op 104%
- Een verslechtering van het terugwinningspercentage van de waterzuiveringsdienst dat 80% voor subsidies en 108% na subsidies bedraagt

Het betekent dus dat de wateractoren over het algemeen voldoende inkomsten ontvangen om alle kosten van de activiteit voor het jaar 2018 te dekken. Toch moet deze vaststelling genuanceerd worden. Hoewel de jaarlijkse investeringsbehoeften voor het garanderen van de instandhouding van de activiteiten ongeveer overeenkomen met de afschrijvingen voor de bevoorrading, geldt dat niet voor de zuivering, en meer in het bijzonder voor de opvang van afvalwater. Rekening houdend met de reële financieringsbehoefte om de duurzaamheid van de activiteit te garanderen, dalen de percentages tot onder de grens van 100%. Het feit dat de operatoren boekhoudkundige voordelen genereren betekent dus niet per se dat de bedragen van de huidige tarieven hoog genoeg zijn.

I **Wettelijke grondslag**

In artikel 39 van de Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 oktober 2006 tot opstelling van een waterbeleid (Hierna "KOW" of "Kaderordonnantie Water") wordt voorzien dat:

“Tijdens een overgangperiode die loopt tot 31 december 2019 controleert Brugel de reportings opgesteld door de wateroperatoren krachtens artikel 38 van deze ordonnantie”

Dit artikel 38 refereert aan de noodzakelijke instrumenten teneinde de reële kostprijs van het water te bepalen, die zelf verwijzen naar het besluit “reële kostprijs” (hierna “BRK”), goedgekeurd door de Brusselse regering op 3 december 2015 en tot vaststelling van een opvolgings- en rapporteringstool met het oog op de evaluatie van de reële kostprijs van het water in het Brussels Gewest en tot opheffing van het besluit van 22 januari 2009 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van een gestandaardiseerd boekhoudplan van de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dit besluit voorziet dat elke betrokken wateractor jaarlijks een rapportering van zijn/haar activiteiten voor het boekjaar opstelt. Met het oog hierop voorziet het besluit dat de communicatie van de gegevens zal plaatsvinden via een elektronisch hulpmiddel in EXCEL-formaat dat is ontwikkeld door Leefmilieu Brussel (hierna LB) en dat is gecommuniceerd aan de spelers in de watersector.

Tot slot voorziet het besluit dat BRUGEL de bevestigde rapporteringen consolideert en deze informatie uiterlijk op 30 september van het jaar dat volgt op de afsluiting van het boekjaar aan de minister bevoegd voor Waterbeleid bezorgt, die er de Regering van in kennis stelt.

Met het oog op de coherentie zal BRUGEL de methodologie die in het besluit is voorgesteld en die in de voorgaande jaren is gevolgd respecteren.

2 Inleiding

De activiteiten en actoren waar het BRK betrekking op heeft zijn:

1. **De productie van** drinkwater bestemd voor Brussel die ten laste komt van VIVAQUA. Ze bestaat uit de winning, het transport, de opslag en de verdeling van het water. Het grootste deel van deze activiteiten vindt plaats in Wallonië;
2. **De distributie van** drinkwater die ten laste komt van VIVAQUA. In dat opzicht is VIVAQUA verantwoordelijk voor de facturatie van het geheel van de waterdiensten;
3. De productie en distributie van drinkwater die samen de **watervoorzieningsdienst** vormen;
4. **De opvang van** afvalwater in Brussel die voornamelijk ten laste komt van VIVAQUA. De opvang betreft het beheer van het rioleringsnet, van de collectoren en van de infrastructuur voor de bufferopslag en de waterstroomregulering. In de hoedanigheid van eigenaar en beheerder van stormbekkens en collectoren komt de BMWB eveneens als actor tussenbeide in deze activiteit, via zijn opdracht voor gewestelijke sanering;
5. **De zuiveringsactiviteit** van het Brusselse afvalwater die ten laste is van de BMWB via het beheer van de zuiveringsinstallaties. De exploitatie van het waterzuiveringsstation is toevertrouwd aan AQUIRIS voor STEP Noord. Merk op dat een deel van het Vlaamse afvalwater verwerkt wordt in Brussel;
6. De opvang- en zuiveringsactiviteiten die samen **de waterzuiveringsdienst** vormen;

In de algemene bepalingen voorziet het besluit dat elk jaar, in dit geval 2019 voor het boekjaar 2018:

- De spelers in de watersector (VIVAQUA, BMWB en AQUIRIS) voor 30 juni van het jaar dat volgt op de afsluiting van het boekjaar de in bovengenoemde besluit voorziene rapporteringen bij LB indienen,
- Deze rapporteringen zullen moeten worden gecertificeerd door een erkende bedrijfsrevisor. Hiertoe zal de door elke wateractor aangestelde bedrijfsrevisor een rapport van onafhankelijke verzekering opstellen, in overeenstemming met het model dat in de bijlage R bij dit besluit wordt voorgesteld.

De rapporteringen en assurancerapporten voor de spelers in de watersector worden op zijn laatst in de loop van de maand juli meegedeeld.

- BRUGEL consolideert de bevestigde rapporteringen en bezorgt deze informatie uiterlijk op 30 september van het jaar dat volgt op de afsluiting van het boekjaar aan de minister bevoegd voor Waterbeleid, die er de Regering over informeert.

3 Analyse en ontwikkeling

3.1 Geconsolideerde rapportering

De gedetailleerde geconsolideerde rapporteringen zijn beschikbaar in de bijlage in het Excelbestand¹.

3.2 Samenvattende rapporteringen

Hieronder de samenvattende rapporteringen van de kosten van de activiteiten en diensten zoals vereist in het besluit:

3.2.1 Het Verbruik

	2015	2016	2017	2018
Huishoudelijk	38.377.483 m ³	38.098.768 m ³	37.497.543 m ³	37.888.096 m ³
Industrieel (incl. gemengd)	21.657.531 m ³	21.277.655 m ³	22.015.875 m ³	21.429.204 m ³
Totaal	60.035.014 m³	59.376.423 m³	59.513.418 m³	59.317.300 m³

Het totale verbruik bedroeg 59,3 Mm³ in 2018, ofwel een vermindering met 0,3% ten opzichte van 2017. Het verbruik van gezinnen, dat 64% van het totale verbruik omvat, is in 2018 met 1% gestegen, terwijl het verbruik van bedrijven (36%) met 3% is gedaald. Op basis van deze simpele constatering is het logisch dat de hierna volgende analyse van de reële kostprijs de volgende trends volgt:

- Een stijging van de inkomsten afkomstig van gezinnen (bij een onveranderd gemiddeld verbruik)
- Een daling van de inkomsten afkomstig van bedrijven

3.2.2 De kosten

3.2.2.1 Productie

	Winning	Transport & Opslag	Verdeling	Totaal Productie
(Directe) investeringskosten	€ 2 101 259	€ 294 638	€ 335 389	€ 2 731 287
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 15 997 603	€ 557 993	€ 809 348	€ 17 364 944
(Directe) milieukosten	€ 10 491 538	€ 0	€ 0	€ 10 491 538
Varia	€ 983 343	€ 3 580	€ 10 489	€ 997 413
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 29 573 744	€ 856 212	€ 1 155 226	€ 31 585 182
Indirecte kosten	€ 20 842 261	€ 763 707	€ 1 356 347	€ 22 962 315
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 50 416 005	€ 1 619 919	€ 2 511 573	€ 54 547 497
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water ²	€ 750 314	€ 24 108	€ 37 378	€ 811 801
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 51 166 319	€ 1 644 027	€ 2 548 951	€ 55 359 297
Reële kostprijs van water per m³ per activiteit	€ 0,86/m³	€ 0,03/m³	€ 0,04/m³	€ 0,93/m³
<i>Aantal m³</i>	<i>59.317.300 m³</i>	<i>59.317.300 m³</i>	<i>59.317.300 m³</i>	<i>59.317.300 m³</i>

¹ Deze bijlage is niet bestemd voor publicatie

² Lasten die geen directe relatie hebben met de exploitatiekosten: de dubieuze vorderingen (dotaties en/of terugnemingen), het sociaal fonds en het fonds voor internationale solidariteit

De uiteindelijke productiekosten worden voornamelijk beïnvloed door de bijbehorende winningsactiviteiten. De globale kosten bedragen 55,3 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 0,93 per verdeelde m³, wat wijst op een relatieve stabiliteit tussen 2015 en 2018. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de indirecte kosten, de exploitatiekosten en de milieukosten³. De reële productiekosten zijn, vergeleken met 2017, gedaald omdat een groter deel van de indirecte kosten is toegewezen aan de sanering in plaats van aan de bevoorrading. Ook dient te worden opgemerkt dat de totale indirecte kosten (bevoorrading en sanering) in 2018 zijn gedaald ten opzichte van 2017.

3.2.2.2 Distributie

	Distributie
(Directe) investeringskosten	€ 11 539 544
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten ⁴	€ 15 551 909
(Directe) milieukosten	€ 0
Varia	€ 934 893
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 28 026 346
Indirecte kosten	€ 39 255 263
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 67 281 609
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 789 420
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 68 071 028
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit	€ 1,15/m ³
Aantal m ³	59.317.300 m ³

Merk op dat er in 2018 voor de distributie geen enkele investering en dus afschrijving in de boeken is opgenomen.

De uiteindelijke distributiekosten komen uit op 68,1 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 1,15 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de indirecte kosten, de exploitatiekosten en de investeringskosten. De reële kosten zijn, vergeleken met 2017, gedaald omdat een groter deel van de indirecte kosten is toegewezen aan de sanering in plaats van aan de bevoorrading.

3.2.2.3 Bevoorrading

Ter herinnering, de productie en distributie van drinkwater vormen de watervoorzieningsdienst

	Totaal Bevoorrading
(Directe) investeringskosten	€ 14 270 830
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 32 916 853
(Directe) milieukosten	€ 10 491 538
Varia	€ 1 932 306
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 59 611 528

³ Die overeenkomen met de totale winningsbijdrage in Wallonië

⁴ Waarvan een bedrag van 2,5 miljoen euro betaald aan de gemeenten.

Indirecte kosten	€ 62 217 577
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 121 829 106
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 1 601 220
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 123 430 326
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit	€ 2,08/m ³
Aantal m ³	59.317.300 m ³

De uiteindelijke bevoorradingskosten worden voornamelijk beïnvloed door de bijbehorende distributie- en winningsactiviteiten. De globale kosten komen uit op 123,4 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 2,08 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de indirecte kosten, de exploitatiekosten, de investerings- of afschrijvingskosten en de milieukosten. De reële kosten zijn, vergeleken met 2017, gedaald omdat een groter deel van de indirecte kosten is toegewezen aan de sanering in plaats van aan de bevoorrading, en dit hoewel de totale indirecte kosten zijn gedaald.

3.2.2.4 Opvang

	Riolering en collectoren	Bufferopslag en waterstroomregulering	Totaal Opvang
(Directe) investeringskosten	€ 19 693 088	€ 1 210 808	€ 20 903 896
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 13.382.486 ⁵	€ 3 372 531	€ 16 755 017
(Directe) milieukosten	€ 0	€ 0	€ 0
Varia	€ 180 965	€ 12 243	€ 193 209
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 33 256 539	€ 4 595 582	€ 37 852 122
Indirecte kosten	€ 32 485 610	€ 791 608	€ 33 277 217
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 65 742 149	€ 5 387 190	€ 71 129 339
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 729 474	€ 59 776	€ 789 250
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 66 471 623	€ 5 446 966	€ 71 918 589
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit	€ 1,12/m ³	€ 0,09/m ³	€ 1,21/m ³
Aantal m ³	59.317.300 m ³	59.317.300 m ³	59.317.300 m ³

Merk op dat er in 2018 voor de opvang geen enkele investering en dus afschrijving in de boeken is opgenomen.

De uiteindelijke opvangkosten worden voornamelijk beïnvloed door de bijbehorende rioleringsactiviteiten. De globale kosten komen uit op 71,9 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 1,21 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de indirecte kosten, de investeringskosten en de exploitatiekosten. De reële kosten zijn, vergeleken met 2017, gestegen omdat een groter deel van de indirecte kosten is toegewezen aan de sanering in plaats van aan de bevoorrading, en dit hoewel de totale indirecte kosten zijn gedaald.

3.2.2.5 Zuivering

	STEP Noord	STEP Zuid	Totaal Zuivering
(Directe) investeringskosten	€ 9 263 224	€ 7 090 153	€ 16 353 378

⁵ Waarvan 9,5 miljoen betaald aan de gemeenten.

(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 15 971 738	€ 6 790 799	€ 22 762 537
(Directe) milieukosten	€ 0	€ 0	€ 0
Varia	€ 0	€ 0	€ 0
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 25 234 962	€ 13 880 952	€ 39 115 914
Indirecte kosten	€ 10 190 679	€ 2 499 528	€ 12 690 207
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 35 425 641	€ 16 380 481	€ 51 806 122
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 393 083	€ 181 758	€ 431 207
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 35 818 724	€ 16 562 238	€ 52 237 329
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit			€ 0,88/m ³
Aantal m ³	102.800.000 m ³	22.500.000 m ³	59.583.427 m ³

De uiteindelijke zuiveringskosten worden voornamelijk beïnvloed door de STEP Noord. De globale reële zuiveringskosten komen uit op 45,3 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 0,76 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de exploitatiekosten, de investeringskosten en de indirecte kosten. De reële kosten zijn, vergeleken met 2017, gestegen als gevolg van een aanzienlijke toename van de investeringskosten voor de STEP Zuid.

3.2.2.6 Sanering

Ter herinnering, de opvang en zuivering van afvalwater vormen de saneringsdienst

	Totaal Sanering
(Directe) investeringskosten	€ 37 257 274
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 39 517 554
(Directe) milieukosten	€ 0
Varia	€ 193 209
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 76 968 036
Indirecte kosten	€ 45 967 424
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 122 935 460
Kosten voor de gebruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 1 220 458
Uiteindelijke kosten van het water voor de gebruiker	€ 124 155 918
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit	€ 2,08/m ³
Aantal m ³	59.583.427 m ³

De uiteindelijke saneringskosten worden voornamelijk beïnvloed door de bijbehorende rioleringsactiviteiten en door de STEP Noord. De globale kosten komen uit op 124,2 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 2,08 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn de indirecte kosten, de exploitatiekosten en de afschrijvingen en het relatieve belang ervan is tamelijk gelijkwaardig. De reële kosten zijn, vergeleken met 2017, gestegen omdat een groter deel van de indirecte kosten is toegewezen aan de sanering in plaats van aan de bevoorrading en als gevolg van aanzienlijke stijging van de investeringskosten voor de STEP Zuid.

3.2.2.7 Totaal WATER

	TOTAL
(Directe) investeringskosten	€ 51 528 104
(Directe) exploitatie- en infrastructuurkosten	€ 72 434 407
(Directe) milieukosten	€ 10 491 538
Varia	€ 2 125 515
Directe reële kosten van de watercyclus	€ 136 579 564
Indirecte kosten	€ 108 185 002
Totale reële kosten van de watercyclus	€ 244 764 566
Kosten voor de verbruiker, maar niet inbegrepen in de RK van het water	€ 2 821 678
Uiteindelijke kosten van het water voor de verbruiker	€ 247 586 244
Reële kostprijs van water per m ³ per activiteit	€ 4,16/m ³
Aantal m ³	59.583.427 m ³

De uiteindelijke kosten van de diensten verbonden met het watergebruik worden voornamelijk beïnvloed door de winning, de distributie, de rioleringsactiviteiten en door de STEP Noord. De globale kosten komen uit op 247,6 miljoen €, ofwel een eenheidsprijs van € 4,16 per verdeelde m³. De belangrijkste componenten van de kosten zijn, in volgorde van belangrijkheid, de indirecte kosten, de exploitatiekosten en de investeringskosten. Opgemerkt dient te worden dat de kosten licht gedaald zijn ten opzichte van 2017, wat wordt verklaard door een verlaging van de indirecte kosten en van de kosten uitgezonderd de reële kosten, wat echter gedeeltelijk wordt gecompenseerd door de verhoging van de afschrijvingen voor STEP Zuid.

3.2.2.8 Conclusies

De onderstaande tabel geeft de totale exploitatiekosten weer voor elke activiteit en dienst.

Activiteit	Reële kosten		Actor
Winning	€ 51 166 319	€ 0,86/m ³	VIVAQUA
Transport & Opslag	€ 1 644 027	€ 0,03/m ³	VIVAQUA
Verdeling	€ 2 548 951	€ 0,04/m ³	VIVAQUA
Totaal Productie	€ 55 359 297	€ 0,93/m³	VIVAQUA
Distributie	€ 68 071 028	€ 1,15/m ³	VIVAQUA
Bevoorrading	€ 123 430 326	€ 2,08/m³	VIVAQUA
Riolering en collectoren	€ 66 471 623	€ 1,12/m ³	VIVAQUA+ BMWB
Bufferopslag	€ 5 446 966	€ 0,09/m ³	VIVAQUA+ BMWB
Totaal Opvang	€ 71 918 589	€ 1,21/m³	VIVAQUA+ BMWB
STEP Noord	€ 35 818 724		BMWB
STEP Zuid	€ 16 562 238		BMWB
Totaal Zuivering	€ 52 237 329	€ 0,88/m³	SBGE
Sanering	€ 124 155 918	€ 2,08/m³	VIVAQUA+ BMWB
TOTAAL	€ 247 586 244	€ 4,16/m³	

De volgende grafiek toont de ontwikkeling van de reële kosten per activiteit tussen 2015 en 2018:

Uit deze illustratie blijkt:

- dat de saneringskosten in de periode 2015-2018 relatief stabiel blijven;
- dat de saneringskosten zich, na een forse vermindering van de opvangkosten in het begin van de periode, over het algemeen hebben gestabiliseerd.

De totale exploitatiekosten van de diensten die verband houden met het gebruik van water bedragen € 247,6 miljoen, ofwel een kostprijs per eenheid van € 4,16/m³, een daling ten opzichte van 2017.

Gezien het feit dat de kosten voor drinkwatervoorziening stabiel zijn gebleven, terwijl de opvangkosten in de periode zijn gedaald, is de krachtsverhouding tussen de bevoorrading en de sanering gewijzigd. Het aandeel van de saneringslasten in de totale kosten was voorheen namelijk groter, terwijl de verdeling tussen de twee diensten nu fiftyfifty is.

3.2.3 Wat de activiteiten betreft is de distributie de duurste activiteit, op de voet gevolgd door de opvang. Daarna volgen in volgorde van belangrijkheid de productie en zuivering. De inkomsten

Als tegenprestatie voor de geleverde diensten ontvangen de spelers in de watersector bijdragen van huishoudelijke en professionele gebruikers in de vorm van heffingen en van terugbetaling van investeringen (niet-periodiek) en van de publieke sector in de vorm van subsidies. Merk op dat de tarieven sinds 2014 onveranderd zijn gebleven.

Naast deze inkomsten ontvangt VIVAQUA ook de bijdragen voor het sociaal fonds en het fonds voor internationale solidariteit.

3.2.3.1 Jaarlijkse abonnementsvergoeding per woonruimte

De aansluiting op het netwerk is de rechtvaardiging voor deze vergoedingen. Dit is een vaste vergoeding die onafhankelijk van het drinkwaterverbruik verschuldigd is. Ze wordt dus niet beïnvloed door de hoogte van het verbruik maar door het aantal woningen in het Gewest. De volgende tabel toont de bedragen die zijn ontvangen in de periode:

Abonnementsvergoeding	2015	2016	2017	2018
Huishoudelijk	€ 14.476.315	€ 14.663.834	€14.545.209	€ 14.832.014
Industrieel (incl. gemengd)	€ 645 938	€ 678 394	€ 790 698	€ 671 992
Totaal	€ 15 122 253	€ 15 342 228	€ 15 335 908	€ 15.504.006

De vergoeding komt voor 95% van de huishoudens en varieert nauwelijks over deze periode, met een jaarlijkse stijging van 1% voortgeduwd door een sterkere toename van het aantal woningen en een afname van het aantal professionele gebruikers dat in 2018 werd geïnstalleerd en met het netwerk werd verbonden.

3.2.3.2 Waterprijs

Het betreft de aankoopprijs van drinkwater dat uit de kraan komt, door en voor de eindverbruikers. De prijs dekt de volledige watervoorzieningsdienst (winning, transport, distributie). Bij een ongewijzigde prijs hangen de bedragen uitsluitend af van de omvang van het verbruik. De volgende tabel toont de bedragen die zijn ontvangen in de periode:

Waterprijs	2015	2016	2017	2018
Huishoudelijk	€ 72 571 708	€ 72 657 780	€ 71 284 917	€ 71 776 026
Industrieel (incl. gemengd)	€ 45 083 799	€ 44 656 271	€ 46 749 111	€ 47 746 192
Totaal	€ 117 655 507	€ 117 314 051	€ 118 034 028	€ 119 522 217

De inkomsten zijn voor 60% afkomstig van de huishoudens en variëren nauwelijks over deze periode met ten opzichte van 2017 een stijging van 2% van de industriële bedragen en van 1% van de bedragen van de huishoudens. Hoewel we een stijging vaststellen van het verbruik van de huishoudens die de verhoging van de huishoudelijke inkomsten kan verklaren, is de verhoging van de industriële moeilijk te verklaren aangezien het verbruik is gedaald⁶⁶ en de tarieven lineair zijn.

3.2.3.3 Gemeentelijke saneringsbijdrage

Om het eenvoudig te houden gaat het om de vergoeding voor de opvang van stedelijk afvalwater. Merk op dat de bijdrage wordt berekend op basis van het aantal m³ dat wordt verbruikt en niet van het aantal m³ dat daadwerkelijk is opgevangen. De volgende tabel toont de bedragen die zijn ontvangen in de periode:

Gemeentelijke saneringsbijdrage	2015	2016	2017	2018
Huishoudelijk	€ 36 199 124	€ 36 209 635	€ 35 542 399	€ 35.787.672
Industrieel (incl. gemengd)	€ 21 695 732	€ 21 469 068	€ 22 629 656	€ 23.125.504
Totaal	€ 57 894 856	€ 57 678 703	€ 58 172 055	€ 58.913.177

Aangezien de rekenmethode dezelfde is als voor de prijs van het water zijn de conclusies vergelijkbaar.

3.2.3.4 Gewestelijke saneringsbijdrage

Om het eenvoudig te houden gaat het om de vergoeding voor de zuivering van stedelijk afvalwater. Merk op dat de bijdrage wordt berekend op basis van het aantal m³ dat wordt verbruikt en niet van het aantal m³ dat daadwerkelijk is gezuiverd. De volgende tabel toont de bedragen die zijn ontvangen in de periode:

⁶⁶ Er moet echter onderscheid worden gemaakt tussen de ontvangen bedragen (niet gerelateerd aan het jaarverbruik) en de tijdens het jaar gefactureerde bedragen. Dit kan deze stijging gedeeltelijk rechtvaardigen

Gewestelijke saneringsbijdrage	2015	2016	2017	2018
Huishoudelijk	€ 19 987 805	€ 19 744 409	€ 19 413 960	€ 19.510.607
Industrieel (incl. gemengd)	€ 12 132 102	€ 11 908 276	€ 12 526 230	€ 12 676 631
Totaal	€ 32 119 907	€ 31 652 685	€ 31 940 190	€ 32 187 238

Aangezien de rekenmethode dezelfde is als voor de andere onderdelen van het water zouden de conclusies dezelfde moeten zijn. Hoewel de trends hetzelfde zijn, verschillen daarentegen de verhoudingen.

Merk echter op dat de BMWB enkele aanvullende opbrengsten geniet afkomstig van de zelfproducenten⁷. De bedragen zijn echter niet toereikend om de totale inkomsten van de activiteit significant te beïnvloeden.

3.2.3.5 Niet-periodieke tarieven

Het betreft de technische of administratieve prestaties door de wateractoren voor de rekening van derden (aansluiting,...). Ze hebben betrekking op de huishoudens voor de distributie en de opvang en op de industrie voor de zuivering. De volgende tabel toont de bedragen die in deze periode voor elke activiteit van de gebruikers zijn ontvangen:

Niet-periodiek tarief	2015	2016	2017	2018
Distributie (VIVAQUA)	€ 4 261 977	€ 4 739 607	€ 5 008 703	€ 1 011 260
Gemeentelijke sanering (VIVAQUA)	€ 721 920	€ 833 667	€ 986 767	€ 1 075 533
Gewestelijke sanering (BMWV)	€ 580 189	€ 186 610	€ 1 323	€ 121 445
Totaal	€ 5 564 086	€ 5 759 884	€ 5 996 794	€ 2 208 237

Hoewel de bedragen relatief gering zijn ten opzichte van de periodieke tarieven wordt in 2018 een daling vastgesteld voor de distributie, een constante stijging voor de watersanering bij VIVAQUA en relatief geringe bedragen bij de BMWV, met bedragen die van de kant van de gewestelijke sanering geleidelijk verdwijnen.

3.2.3.6 Subsidies

De ordonnantie voorziet dat de spelers in de watersector inkomsten kunnen ontvangen van de overheden om een deel van hun activiteiten te financieren. De volgende tabel toont de bedragen die voor elke activiteit zijn ontvangen in de periode:

Niet-periodiek tarief	2015	2016	2017	2018
Distributie (VIVAQUA)	€ 0	€ 0	€ 229 454	€ 229 454
Gemeentelijke sanering (VIVAQUA)	€ 530 203	€ 3 116 086	€ 456 047	€ 457.195
Gewestelijke sanering (BMWV)	€ 34 030 000	€ 42 866 000	€ 33 000 000	€ 33 660 000
Totaal	€ 34 560 203	€ 45 982 086	€ 33 685 501	€ 34 346 650

⁷ circa 230 k€ in 2018

Opgemerkt moet worden dat VIVAQUA weinig of niet geholpen is door de Gewesten of de gemeenten om de productie, distributie of opvang van afvalwater in Brussel te waarborgen. De BMBW daarentegen krijgt aanzienlijke bedragen aangezien meer dan de helft van zijn Brusselse middelen rechtstreeks afkomstig is van het Gewest.

3.2.3.7 Sociaal fonds en fonds voor internationale solidariteit

De ordonnantie voorziet in de verplichting om een sociaal fonds en een fonds voor internationale solidariteit te financieren om de meest achtergestelde groepen te hulp te komen. De bedragen liggen vast en variëren uitsluitend afhankelijk van de verdeelde volumes. De volgende tabel toont de bedragen die zijn ontvangen in de periode:

Fonds	2015	2016	2017	2018
Sociaal	€ 1 801 050	€ 1 781 293	€ 1 785 403	€ 1 779 519
Internationale solidariteit	€ 300 175	€ 296 882	€ 297 567	€ 296 587
Totaal	€ 2 101 225	€ 2 078 175	€ 2 082 970	€ 2 076 106

Deze bedragen maken geen deel uit van de reële kosten en hebben geen invloed op het de beheer en de exploitatie van de infrastructuur. We zien exact dezelfde bedragen terug ten laste en als opbrengst want deze bedragen worden integraal gestort. Omdat de bedragen direct gerelateerd zijn aan de verbruikte volumes kunnen we ons afvragen hoe ze zich in 2018 zullen ontwikkelen.

3.2.3.8 Totaal inkomen

Globaal gezien hebben de spelers in de watersector voor hun activiteiten in de periode deze bedragen ontvangen:

Totaal inkomen	2015	2016	2017	2018	
Abonnementsvergoeding	€ 15 122 253	€ 15 342 228	€ 15 335 908	€ 15 504 006	6%
Waterprijs	€ 117 655 507	€ 117 314 051	€ 118 034 028	€ 119 522 217	45%
Gemeentelijke saneringsbijdrage	€ 57 894 856	€ 57 678 703	€ 58 172 055	€ 58 913 177	22%
Gewestelijke saneringsbijdrage	€ 32 119 907	€ 31 652 685	€ 31 940 190	€ 32 187 238	12%
Niet-periodiek tarief	€ 5 564 087	€ 5 759 884	€ 5 996 794	€ 2 208 238	1%
Subsidies	€ 34 560 203	€ 45 982 086	€ 33 685 501	€ 34 346 650	13%
Fonds	€ 2 101 225	€ 2 078 175	€ 2 082 970	€ 2 076 106	1%
Totaal	€ 265 018 039	€ 275 807 812	€ 265 247 446	€ 264 757 631	
Inkomsten per eenheid	€ 4,41/m³	€ 4,65/m³	€ 4,46/m³	€ 4,46/m³	

Het totale ontvangen inkomen voor 2018 is 264,8 M€ , ofwel een eenheidsprijs van € 4,46/m³. Het is zeer licht gedaald ten opzichte van 2017.

We kunnen zien dat alleen de periodieke componenten en de subsidies een belangrijke invloed hebben, ze verklaren voor 98% de inkomsten, waarvan 13% via de subsidies.

3.2.3.9 Conclusies

De onderstaande tabel is een overzicht van de inkomsten die zijn ontvangen door de spelers in de watersector voor de activiteiten waarover ze het beheer hebben, uitgezonderd het sociaal fonds en het fonds voor internationale solidariteit:

INKOMSTEN	Bevoorrading	Gemeentelijke sanering	Gewestelijke sanering	Sanering	Totaal WATER
Huishoudelijk	€ 80 203 293	€ 44 279 212	€ 19 510 607	€ 63 789 819	€ 143.993.112
Industrieel	€ 48 082 188	€ 23 461 500	€ 12 798 077	€ 36 259 577	€ 84 341 765
Subsidie	€ 229 454	€ 457 195	€ 33 660 000	€ 34 117 195	€ 34 346 650
Totaal	€ 128 514 934	€ 68 197 908	€ 65 968 684	€ 134 166 591	€ 262 681 526
Inkomsten per eenheid	€ 2,17/m ³	€ 1,15/m ³	€ 1,11/m ³	€ 2,26/m ³	€ 4,43/m ³

De watervoorzieningsdienst wordt gefinancierd voor een bedrag van 128,5 miljoen euro, ofwel een gemiddelde opbrengst van € 2,17/m³. Dit bedrag is licht gedaald ten opzichte van 2017 (-1,8%). Merk ook op dat deze dienst niet of zeer weinig bijdragen van de lokale overheden geniet.

De zuiveringsdienst wordt gefinancierd voor 134,4 miljoen €, ofwel een gemiddelde opbrengst van € 2,26/m³, min of meer gelijk verdeeld tussen de gemeentelijke sanering (51%) en de gewestelijke sanering (49%). Dit bedrag toegenomen in vergelijking met 2017 (+1,5%). Merk ook op dat de gemeentelijke sanering zeer weinig bijdragen krijgt van lokale overheden, maar dat dit niet geldt voor de gewestelijke sanering, die meer dan 50% van haar Brusselse inkomsten via de gewestelijke subsidies veiligstelt.

3.2.4 De terugwinningspercentages

Nu de kosten en inkomsten geconsolideerd zijn, is het mogelijk om het dekkingspercentage van de reële kosten te berekenen door de inkomsten te delen door de kosten. Deze kosten houden geen rekening met de daadwerkelijk gedane investeringen, het betreft de dekking van de exploitatiekosten (inclusief de afschrijvingen). De volgende tabel toont de terugwinningspercentages van de kosten van de diensten ten opzichte van alle ontvangen inkomsten in 2018:

Terugwinningspercentages	Bevoorrading	Sanering	TOTAAL
Huishoudelijk	102%	80%	91%
Industrieel (incl. gemengd)	108%	81%	94%
Subsidie	0%	27%	14%
Huishoudelijk	104%	108%	106%

Op basis van de daadwerkelijk gedane investeringen in de loop van het jaar 2018 worden de cijfers slechter zoals is te zien in de volgende tabel (schatting VIVAQUA):

Terugwinningspercentages	Bevoorrading	Sanering	TOTAAL
Voor subsidies	98%	56%	74%
Na subsidies	98%	76%	85%

3.2.4.1 Bevoorrading

In 2018 worden de exploitatiekosten van de watervoorzieningsdienst voor 104% gedekt, uitsluitend door de tarieven. De huishoudelijke sector dekt de kosten minder goed dan de industrie. De terugwinningspercentages zijn verbeterd ten opzichte van 2017, ondanks een daling van de inkomsten. Deze ontwikkeling wordt verklaard door een veel grotere daling van de kosten. Wanneer rekening wordt gehouden met de reële investeringsbehoeften heeft dit geen grote gevolgen voor de terugwinningspercentages.

3.2.4.2 Sanering

De exploitatiekosten van de saneringsdienst worden voor 108% gedekt door de inkomsten die enerzijds afkomstig zijn van de privésectoren (81%) en anderzijds van overheidssteun (27%). De huishoudens dekken de kosten iets minder dan de industrie en de directe bijdragen van de overheid (subsidies) zijn belangrijk. De subsidies maken het dus mogelijk om winst te maken op het exploitatiedeel van de dienst. In deze analyse wordt echter geen rekening gehouden met het gebrek aan investeringen in het opvangnetwerk.

3.2.4.3 *Hoewel nog altijd positief, zijn de cijfers voor de sanering vergeleken met 2017 voor het geheel van de sectoren (inclusief het deel van de subsidies) verslechterd, ondanks een stijging van de inkomsten ervan. Deze ontwikkeling wordt verklaard door een veel grotere toename van de kosten. Reële kosten*

Globaal worden de kosten voor 106% gedekt, wat betekent dat de inkomsten hoger zijn dan de kosten. In 2018 draagt de huishoudelijke sector (91%) relatief minder bij dan de industrie (94%), terwijl het Gewest voor een totaal van 14% tussenkomt in de kosten van de diensten die verband houden met het gebruik van water. Vergeleken met de laatste jaren zijn de cijfers verbeterd.

3.2.4.4 Conclusies

Een simplistische interpretatie van deze cijfers is dat de spelers in de watersector, globaal gezien, voldoende inkomsten ontvangen om 100% van de financiering van de activiteiten te garanderen en dat de huidige tarieven daarom slechts hoog genoeg zijn om de opdrachten die zijn toevertrouwd aan de wateractoren uit te voeren.

Deze vaststelling dient echter sterk genuanceerd te worden. Hoewel de jaarlijkse investeringsbehoeften voor het garanderen van de instandhouding van de activiteiten ongeveer overeenkomen met de afschrijvingen voor de bevoorrading, geldt dat niet voor de sanering, en meer in het bijzonder voor de opvang. Als rekening wordt gehouden met de reële financieringsbehoefte, zakken de percentages onder de drempel van de 100%. Het is dus zeer goed mogelijk dat het tarief voor het dekken van de sanering in de nabije toekomst en om het voortbestaan van de dienst te garanderen, verhoogd zal moeten worden.

3.3 De factuur

Het gemiddelde jaarlijkse verbruik van kraanwater ligt in Brussel tussen 35 en 40 m³ per inwoner voor een woonruimte die doorgaans wordt bewoond door een gezin van 2 personen. Dit verbruik vertoont een dalende tendens en dit geldt, bij ongewijzigde prijzen, dus ook voor de factuur.

In 2018 bedroeg de gemiddelde jaarverbruiksfactuur van de gezinnen tussen 200 en 300 euro, wat neerkomt op een eenheidsprijs tussen € 3,1 en 3,6/m³. Merk op dat deze eenheidsprijs exponentieel toeneemt met het verbruik.

De volgende grafiek toont de evolutie van de factuur voor een gemiddeld verbruik sinds 2004:

We kunnen zien dat hoewel de factuur tussen 2009 en 2012 fors is gestegen, ze sindsdien gestabiliseerd is en zelfs de neiging zou hebben om te dalen.

Hoe zit het in de andere Gewesten? De onderstaande tabel is een overzicht van de factuur die wordt betaald door huishoudens met verschillende samenstellingen afhankelijk van hun gemiddeld verbruik en van het Gewest waarin ze zich bevinden. Merk op dat de prijzen per gemeente kunnen variëren in Wallonië en Vlaanderen. In dat geval worden de meest gangbare tarieven (in meer dan 80% van de gevallen) toegepast, excl. BTW:

Huishouden	Gem.	Verbr.	BRUSSEL		WALLONIË		VLAANDEREN	
			Factuur	Prijs	Factuur	Prijs	Factuur	Prijs
1 pers	48 m ³	48 m ³	€ 209,3	€ 4,3612/m ³	€ 268,8	€ 5,6008/m ³	€ 270,0	€ 5,6250/m ³
2 pers	75 m ³	37,5 m ³	€ 279,2	€ 3,7223/m ³	€ 412,3	€ 5,4967/m ³	€ 353,0	€ 4,7067/m ³
3 pers	104 m ³	34,7 m ³	€ 359,9	€ 3,4605/m ³	€ 566,3	€ 5,4451/m ³	€ 444,0	€ 4,2692/m ³
4 pers	127 m ³	31,8 m ³	€ 408,0	€ 3,2123/m ³	€ 688,5	€ 5,4211/m ³	€ 511,0	€ 4,0236/m ³
5 pers	154 m ³	30,1 m ³	€ 477,8	€ 3,1026/m ³	€ 831,9	€ 5,4018/m ³	€ 593,0	€ 3,8506/m ³

Een huishouden met een redelijk verbruik zal voor zijn waterverbruik in 2018 een factuur van € 250 tot 300 krijgen. Deze factuur is sinds 2015 stabiel.

Bij een normaal verbruik is Brussel veruit het minst dure Gewest van België. De factuur per m³ daalt als een huishouden meer personen telt, omdat het gemiddelde verbruik binnen een woning dankzij het samenwonen daalt. Hoe meer het gemiddelde verbruik daarentegen toeneemt, hoe kleiner de verschillen met de andere Gewesten.

3.4 De KPI's

3.4.1 Technieken

De volgende tabel toont alle in het besluit gedefinieerde indicatoren die voor 2017 en 2018 zijn berekend. De laatste kolom toont hoe de indicator zich tussen deze twee jaar ontwikkelt.

#	Indicator	Eenheid	2018	2017	Drempelwaarde	Doelwaarde	Variatie		
							2018 / 2017	2018 / Drempel	2018 / doelstelling
De continuïteit en de toereikendheid van het verdeelde water									
1.1	Jaarlijks aantal niet-geplande dienstonderbrekingen	Eenheid	919	936			12%	n.v.t.	n.v.t.
1.2	Beschikbaarheid van de bron	Jaar	15	15			0%	n.v.t.	n.v.t.
1.3	Continuïteit van de toevoernetdienst - Marge tussen het gemiddelde verbruik en het historische piekniveau	%	82,1	83,0			2%	n.v.t.	n.v.t.
1.3b	Continuïteit van de toevoernetdienst - Maximale debietcapaciteit voor waterlevering in het BHG in verhouding tot het historische piekniveau	%	93,6	90,5			1%	n.v.t.	n.v.t.
De kwaliteit van het verdeelde water									
2.1	Conformiteitspercentage van het verdeelde drinkwater bij de verplichte analyses	%	99,5	99,8			0%	n.v.t.	n.v.t.
2.2	Conformiteitspercentage van het verdeelde drinkwater bij de indicatieve analyses	%	99,7	99,8			0%	n.v.t.	n.v.t.
2.3	Aantal klachten in verband met de kwaliteit van het drinkwater	Eenheid	3,0	2,0			-33%	n.v.t.	n.v.t.
2.4	Percentage klachten dat verband houdt met de kwaliteit van het drinkwater	%	2,4	1,5			-27%	n.v.t.	n.v.t.
De kwaliteit van het toevoer- en distributienet voor drinkwater									
3.1	Elektriciteitsverbruik bij de voorziening en distributie van drinkwater in het BHG	kWh/m ³	0,6	0,6			7%	n.v.t.	n.v.t.
3.2	Lineaire index van de niet-geregistreerde volumes	m ³ /km	4.028	3.714			2%	n.v.t.	n.v.t.
3.3	Rendement van het distributienet	%	89,7	87,0			-1%	n.v.t.	n.v.t.
3.4	Percentage distributieleidingen dat jaarlijks vernieuwd wordt	%	1,3	1,1			32%	n.v.t.	n.v.t.
3.5	Vernieuwingspercentage van de vertakkingen	%	1,4	1,8			32%	n.v.t.	n.v.t.

3.6	Jaarlijks uitbreidingspercentage van het bestaande netwerk	%	0,1	0,2			-10%	n.v.t.	n.v.t.
3.7	Percentage van het toevoernet dat in slechte staat verkeert	%	-	n.b.			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3.8	Reparatiepercentage van het netwerk dat in slechte staat verkeert	%	n.b.	n.b.			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De kwaliteit van het opvangnetwerk voor stedelijk afvalwater en beperking van de overlopen									
4.1	Vernieuwingspercentage van de opvangnetten voor afvalwater	%	1,1	0,7			9%	n.v.t.	n.v.t.
4.2	Uitbreidingspercentage van de opvangnetten voor afvalwater	%	0,1	0,1			-28%	n.v.t.	n.v.t.
4.3	Indicator voor de overstroming van effluenten in de lokalen van gebruikers	#	4,0	3,0			-73%	n.v.t.	n.v.t.
4.4	Indicator voor de opgevangen hoeveelheid afvalwater	m ³ /km	66.225	64.695			2%	n.v.t.	n.v.t.
De kwaliteit van de afvalwaterzuivering									
5.1 a	Energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater ZUID	kWh/m ³	0,6	0,6			25%	n.v.t.	n.v.t.
5.1 b	Energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater NOORD	kWh/m ³	0,8	0,7			9%	n.v.t.	n.v.t.
5.1	Energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater	kWh/m ³	0,7	0,7			11%	n.v.t.	n.v.t.
5.2 a	Aangekocht energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater ZUID	kWh/m ³	0,6	0,6			20%	n.v.t.	n.v.t.
5.2 b	Aangekocht energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater NOORD	kWh/m ³	0,7	0,6			7%	n.v.t.	n.v.t.
5.2	Aangekocht energieverbruik bij de behandeling van het afvalwater	kWh/m ³	0,6	0,6			9%	n.v.t.	n.v.t.
5.3 a	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het vóór behandeling geloosde water ZUID	%	99,5	98,6	94	100	104%	4,9%	-1,4%
5.3 b	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het vóór behandeling geloosde water NOORD	%	100,0	100,0			0%	n.v.t.	n.v.t.
5.3	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het vóór behandeling geloosde water	%	99,7	99,3	94	100	52%	5,7%	-0,7%
5.4 a	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het na behandeling geloosde water ZUID	%	100,3	99,7	94	100	101%	6,7%	0,3%

5.4 b	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het na behandeling geloosde water NOORD	%	100,0	100,0			0%	n.v.t.	n.v.t.
5.4	Mate van zelfcontrole van de kwaliteit van het na behandeling geloosde water	%	100,1	99,9	94	100	50%	6,5%	0,1%
5.5 a	Verminderingspercentage van de vervuilende belasting ZUID	%	92,0	92,0	75		5%	22,7%	n.v.t.
5.5 b	Verminderingspercentage van de vervuilende belasting NOORD	%	88,5	90,4			0%	n.v.t.	n.v.t.
5.5	Verminderingspercentage van de vervuilende belasting	%	89,2	90,7	75		1%	20,9%	n.v.t.
5.6 a	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringsinstallatie dat via circuits voor nuttige toepassing weggevoerd werd ZUID	Eenheid	7.205	7.682			-6%	n.v.t.	n.v.t.
5.6 b	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringsinstallatie dat via circuits voor nuttige toepassing weggevoerd werd NOORD	Eenheid	3.404	1.792			-3%	n.v.t.	n.v.t.
5.6	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringsinstallatie dat via circuits voor nuttige toepassing weggevoerd werd	Eenheid	10.609	9.474			-6%	n.v.t.	n.v.t.
5.7 a	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringswerken dat via circuits zonder nuttige toepassing weggevoerd werd ZUID	Eenheid	-	-			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5.7(b)	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringswerken dat via circuits zonder nuttige toepassing weggevoerd werd NOORD	Eenheid	5.846	5.017,0			-36%	n.v.t.	n.v.t.
5.7	Aantal ton slib afkomstig van de zuiveringswerken dat via circuits zonder nuttige toepassing weggevoerd werd	Eenheid	5.846	5.017,0			-36%	n.v.t.	n.v.t.
De kwaliteit van de infrastructuurkennis									
6.1	Dichtheid van de woningen van het distributienet	Woningen/km	270,8	269,4			0%	n.v.t.	n.v.t.
6.2	Dichtheid van de vertakkingen van het distributienet	Vertakkingen/km	87,6	87,8			0%	n.v.t.	n.v.t.
6.3	Conformiteitspercentage van de leeftijd van de meters in vergelijking met de wetgeving	%	98,3	98,0			4%	n.v.t.	n.v.t.
6.4	Vernieuwingspercentage van de meters	%	4,3	4,4			-28%	n.v.t.	n.v.t.
6.5 a)	Leeftijdspiramide van de meters: 0-4	Eenheid	109.863	115.772			13%	n.v.t.	n.v.t.

6.5 b)	Leeftijdspiramide van de meters: 4-8	Eenheid	117.428	111.338			13%	n.v.t.	n.v.t.
6.5 c)	Leeftijdspiramide van de meters: 8-12	Eenheid	76.591	68.643			3%	n.v.t.	n.v.t.
6.5 d)	Leeftijdspiramide van de meters: 12-16	Eenheid	52.648	51.816			-5%	n.v.t.	n.v.t.
6.6 a)	Kennis- en patrimoniumbeheerindex van de drinkwaternetten: toevoernet	%	n.b.	n.b.			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6.6 b)	Kennis- en patrimoniumbeheerindex van de drinkwaternetten: verdeelnet	%	n.b.	n.b.			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6.6 c)	Kennis- en patrimoniumbeheerindex van de drinkwaternetten: distributienet	Lekken / 100 km	38,9	39,8			12%	n.v.t.	n.v.t.
6.7	Kennis- en patrimoniumbeheerindex van de opvangnetten voor afvalwater	%	44,1	42,3			10%	n.v.t.	n.v.t.
De mate waarin de prijs en de kostprijs van het water op elkaar afgestemd zijn									
7.1	Drinkwaterverbruik per inwoner in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	m ³ /inwoners	31,8	31,7	35	30	-2%	- 10,1 %	4,9%
7.2	Waterverkoop per kilometer distributienet	m ³ /km	26.166	25.267			-1%	n.v.t.	n.v.t.
7.3	Aansluitingspercentage op het opvangnet voor afvalwater	%	99,7	99,8	100	100	0%	- 0,2%	-0,2%
7.4	Lengte van het opvangnet dat niet is aangesloten op de zuiveringsinstallaties	km	3,8	4,8			0%	n.v.t.	n.v.t.
7.5	Percentage onbetaalde rekeningen op het totale aantal waterfacturen van het betreffende boekjaar	%	11,9	11,8			-15%	n.v.t.	n.v.t.
7.6	Percentage afbetalingsplannen dat jaarlijks wordt toegekend in verhouding tot het aantal abonnees	%	7,9	7,8			-4%	n.v.t.	n.v.t.
7.7	Gestandaardiseerde reële kostprijs Voorziening	€/m ³	2,0	2,3			-4%	n.v.t.	n.v.t.
7.8	Gestandaardiseerde reële kostprijs Sanering	€/m ³	2,0	1,9			-30%	n.v.t.	n.v.t.
7.9	Terugwinningspercentage van de kosten van de drinkwatervoorziening, vóór subsidie	%	103,9	95,1	95	100	5%	0,1%	-4,9%
7.10	Terugwinningspercentage van de kosten van de drinkwatervoorziening, na subsidie	%	104,1	95,3	100	100	5%	- 4,7%	-4,7%
7.11	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare diensten voor de	%	93,4	94,6	95	100	65%	- 0,2%	-5,2%

	opvang van afvalwater, vóór subsidie								
7.12	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare diensten voor de opvang van afvalwater, na subsidie	%	94,0	95,3	100	100	59%	- 4,6%	-4,6%
7.13	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare diensten voor de zuivering van afvalwater, vóór subsidie	%	61,2	69,9	95	100	11%	- 26,9%	-30,5%
7.14	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare diensten voor de zuivering van afvalwater, na subsidie	%	125,7	142,8	100	100	-4%	41,9%	41,9%
7.15	Terugwinningspercentage van de saneringskosten, vóór subsidie	%	79,9	84,9	95	100	44%	- 10,8%	-15,2%
7.16	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare saneringsdiensten, na subsidie	%	107,3	113,9	100	100	31%	13,8%	13,8%
7.17	Terugwinningspercentage van de kosten van alle waterdiensten, vóór subsidie	%	91,9	90,5	100	100	23%	- 9,6%	-9,6%
7.18	Terugwinningspercentage van de kosten van alle waterdiensten, na subsidie	%	105,7	103,8	100	100	17%	3,7%	3,7%
7.19	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare productiediensten, voor subsidie	%	109,5	101,3	95	100	2%	6,4%	1,1%
7.20	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare productiediensten, na subsidie	%	109,5	101,3	100	100	2%	1,1%	1,1%
7.21	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare distributiediensten, voor subsidie	%	99,4	90,4	95	100	8%	- 4,7%	-9,5%
7.22	Terugwinningspercentage van de kosten van de openbare distributiediensten, na subsidie	%	99,8	90,7	100	100	8%	- 9,2%	-9,2%

BRUGEL heeft kennisgenomen van de waarden van de technische indicatoren voor 2018 en de voorgaande jaren. Het is echter niet mogelijk om een relevante analyse over de prestaties van de watersector uit te voeren op basis van alleen de hierboven vermelde technische indicatoren. Deze conclusie wordt in het bijzonder ondersteund door een studie die in 2017 is uitgevoerd door BRUGEL over de haalbaarheid van een benchmark van de reële kosten-indicatoren ten opzichte van andere Belgische en Europese steden.

Daarom is besloten om een nieuwe reeks indicatoren te definiëren, waarin bepaalde technische reële kosten-indicatoren kunnen worden opgenomen, teneinde de prestaties van de watersector te beoordelen, indien nodig via een benchmark. Deze nieuwe reeks van indicatoren is gedefinieerd in het kader van het onderzoek naar het functioneren van de sector, die dienstdoet als eerste deel van de audit van de sector, uitgevoerd door BRUGEL.

3.4.2 Financieel, technisch-financieel en sociaal

Aan de spelers in de watersector is in 2017 om een reeks nieuwe indicatoren gevraagd om een (technisch-)financiële en sociale analyse te maken teneinde nieuwe methodologieën uit te werken voor het vaststellen van de watertarieven. Dit verzoek is niet herhaald in 2018 maar zal onderdeel zijn van een monitoring die in het kader van de tariefmethodologieën zal worden ontwikkeld.

3.5 De Bijlagen

3.5.1 Assurancerapporten

3.5.1.1 VIVAQUA

4. CONCLUSION

Mission et responsabilités

Nous avons été chargés par la SCRL VIVAQUA (la "Société") de l'exécution d'une mission d'assurance raisonnable sur les informations reprises dans chacun des reportings et annexes suivantes : Production, Distribution, Collecte, Épuration, Indirects, Interact, Revenus, Taux de récupération, Plan quinquennal d'investissement et de financement, Indicateurs de performance, "les Reportings" ci-après, devant être transmis à BRUGEL en vue de lui permettre d'établir le coût-vérité de l'eau en Région de Bruxelles Capitale, conformément aux dispositions prévues dans l'Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 3 décembre 2015 établissant un outil de suivi et de rapportage en vue de l'évaluation du coût-vérité de l'eau en Région de Bruxelles-Capitale ("l'Arrêté Plan comptable de l'Eau du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale"). La Direction de la Société est responsable des Reportings.

En tant que réviseur d'entreprises indépendant, notre responsabilité est de fournir une assurance raisonnable que les Reportings sont conformes aux critères repris dans les dispositions reprises dans l'Arrêté Plan comptable de l'Eau du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Étendue de nos travaux

Nos procédures ont été exécutées conformément à la Norme internationale sur les missions d'assurance 3000 Missions d'assurance autres que l'audit ou la revue limitée de données historiques émise par le Conseil des normes internationales d'audit et d'assurance de la Fédération internationale des experts-comptables. Cette norme requiert que nos procédures soient planifiées et exécutées en vue d'obtenir l'assurance raisonnable que les Reportings sont conformes aux critères repris dans les dispositions reprises dans l'Arrêté Plan comptable de l'Eau du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale. Nos procédures incluent l'examen, par sondages, des éléments probants. Nous estimons que nos procédures constituent une base raisonnable pour notre conclusion.

Conclusion

À notre avis, et à l'exception de remarques mineures formulées dans le corps de notre rapport, les Reportings établis par la SCRL VIVAQUA pour l'année comptable 2018 relatifs à la Région de Bruxelles-Capitale sont conformes aux dispositions reprises dans l'Arrêté Plan comptable de l'Eau du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Bruxelles, le 28 juin 2019

RSM InterAudit SCRL
Représenté par

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'PW', is written over a light blue horizontal line.

Pierre Warzée
Associé

3.5.1.2 BMWB

S.B.G.E.

Rapport établi par le Réviseur

Etendue de nos travaux

Nos procédures ont été exécutées conformément à la norme internationale sur les missions d'assurance 3000, missions d'assurance autres que l'audit ou la revue limitée de données historiques émises par le Conseil des normes internationales d'audit et d'assurance de la Fédération internationale des experts-comptables. Cette norme requiert que nos procédures soient planifiées et exécutées en vue d'obtenir l'assurance raisonnable que les reportings sont conformes aux critères repris dans les dispositions reprises dans l'Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale établissant un outil de suivi et de rapportage en vue de l'évaluation du coût-vérité de l'eau en Région de Bruxelles-Capitale, modifiant l'Arrêté du 22 janvier 2009 du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale établissant un plan comptable uniformisé du secteur de l'eau en Région de Bruxelles-Capitale. Nos procédures incluent l'examen, par sondages, des éléments probants. Nous estimons que nos procédures constituent une base raisonnable pour notre conclusion.

Conclusion

Sur base de nos travaux, nous n'avons pas relevé d'anomalies significatives de nature à remettre en cause que les données sélectionnées ont été établies dans tous leurs aspects significatifs, conformément aux procédures de reporting applicable au sein de la Société.

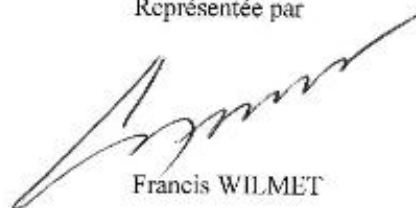
Le 3 juillet 2019

F.A. WILMET & CIE, S.P.R.L.

Réviseurs d'Entreprises

Commissaire

Représentée par

Francis WILMET

3.5.1.3 AQUIRIS

Rapport du commissaire à la direction d'Aquiris SA sur le reporting 'Epuration' pour la période du 1er janvier au 31 décembre 2018, établi sur la base de l'Arrêté du 3 décembre 2015 du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

Opinion sans réserve

Nous avons procédé au contrôle des informations financières reprises dans le reporting 'Epuration' ci-joint ainsi que dans les annexes 'Amortissement', 'ICO' et 'Quinquennal' d'Aquiris SA (la « Société ») pour la période du 1er janvier au 31 décembre 2018, établis sur la base de l'Arrêté du 3 décembre 2015 du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale établissant un outil de suivi et de reporting en vue de la détermination du coût-vérité de l'eau en Région de Bruxelles-Capitale (« l'Arrêté de la Région de Bruxelles-Capitale ») et du résumé des principales hypothèses prises par la Société et décrit dans la note jointe au reporting 'Epuration' ("la Note 1") (l'ensemble étant ci-après dénommé "l'information financière")

À notre avis, cette information financière de la Société pour la période du 1er janvier au 31 décembre 2018 a été établie, dans tous ses aspects significatifs, sur la base de l'Arrêté de la Région de Bruxelles-Capitale et des des hypothèses décrites dans la Note 1.

Fondement de l'opinion sans réserve

Nous avons effectué notre audit selon les Normes internationales d'audit (ISA). Les responsabilités qui nous incombent en vertu de ces normes sont plus amplement décrites dans la section « Responsabilités du commissaire relatives à l'audit de l'information financière » du présent rapport. Nous nous sommes conformés à toutes les exigences déontologiques qui s'appliquent à l'audit de l'information financière en Belgique, en ce compris celles concernant l'indépendance.

Nous estimons que les éléments probants que nous avons recueillis sont suffisants et appropriés pour fonder notre opinion.

Observation - Principes comptables

Nous attirons l'attention sur la Note 1 jointe à l'information financière, qui décrit les principes comptables à partir desquels l'information financière a été établie. L'information financière a été préparée spécifiquement pour les besoins tels que décrits dans l'Arrêté de la Région de Bruxelles-Capitale. En conséquence, cette information financière peut ne pas être appropriée dans d'autres circonstances..

Cette observation ne modifie pas notre opinion.

3.5.2 Gedetailleerde geconsolideerde rapporteringen

Beschikbaar in elektronische versie.

